

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

จากกระแสพระราชดำริสพระราชบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานไว้ตั้งแต่วันที่ 4 ธันวาคม 2517 มีข้อความตอนหนึ่งว่า “ขอให้ทุกคนมีความปรารถนาที่จะสร้างให้เมืองไทยอยู่พอกิน มีความสงบและทำงานตั้งจิตอธิษฐาน ตั้งปณิธานในทางนี้ จะทำให้เมืองไทยอยู่แบบพออยู่ พอกิน มีใช้ว่าจะรุ่งเรืองอย่างยอด แต่ที่มีความพออยู่ พอกิน มีความสงบเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ ถ้าเราสามารถพออยู่ พอกินอย่างนี้ได้เราก็จะยอดเยี่ยมได้” จนเกิดเป็นปรัชญาใหม่ของโลก คือ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นแนวพระราชดำริที่พระราชทานแก่พสกนิกรให้มี “ภูมิคุ้มกัน” ในการดำรงชีพในโลกยุคปัจจุบัน และได้พระราชทานพระราชกระแสนี้มาอย่างต่อเนื่องเป็นเวลากว่า 30 ปี และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางแก้ไข เพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เศรษฐกิจพอเพียง จึงเป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุก ระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์และในขณะเดียวกันถือว่าเป็นการเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ ให้มีสำนึกคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสมในการดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความพอเพียง มีสติ ปัญญาและความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว กว้างขวางและรวดเร็ว ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี ปัจจุบันปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (sufficiency economy) ได้รับความสนใจจากหลายกลุ่มองค์กร (สุเมธ ตันติเวชกุล, 2543, หน้า 2-3)

จากการที่ประเทศไทยประสบกับภาวะวิกฤตเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 ซึ่งเป็นผลมาจากการพัฒนาที่ไม่สมดุลและไม่มีเสถียรภาพได้ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนในวงกว้างส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมที่ไม่คำนึงถึงระดับความเหมาะสมกับศักยภาพของประเทศนอกจากนี้แล้วยังเป็นผลจากการหวังพึ่งพินิจเงินลงทุนหรือตลาดจากภายนอกประเทศ โดยไม่ได้สร้างความมั่นคงและเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีเพื่อให้สามารถพร้อมรับความเสียหายจากความผันผวนของปัจจัยภายในและภายนอกในขณะเดียวกันปัญหาซึ่งทับถมมาอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมได้ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำในการกระจายทุนกระจายความเจริญและกระจายรายได้ระหว่างกลุ่มคนและในเชิงพื้นที่เกิดปัญหาทางสังคมความย่อหย่อนทางศีลธรรมความเสื่อมสลายของวัฒนธรรมในสังคมไทยตลอดจนความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ดังนั้นรัฐบาลไทยจึงได้ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยการกำหนดนโยบายด้านการศึกษามุ่งเน้นปฏิรูปการศึกษาโดยเสริมสร้างความตระหนักในคุณค่าปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับพัฒนาคนโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัวชุมชนสถาบันทางศาสนาและสถาบันการศึกษาและการจัดการศึกษาที่เน้นการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่สถานศึกษาและท้องถิ่นรวมทั้งการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคเอกชนเพื่อให้เกิดการศึกษาสร้างคนและสร้างความรู้สู่สังคมคุณธรรมสมรรถภาพและประสิทธิภาพ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2550, หน้า 1)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้นำนโยบายหลาย ๆ ส่วน นับแต่แผนบริหารราชการแผ่นดินปีงบประมาณ 2551-2554 แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545-2559) แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) ร่วมกับผลการดำเนินงานตามเป้าหมายกลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2551 มาจัดทำและประกาศเป็นนโยบายการศึกษา ปีงบประมาณ 2552 มีสาระสำคัญที่กำหนดไว้ในกลยุทธ์ที่ 1 คือ ปลูกฝังคุณธรรม ความสำนึกในความเป็นชาติไทย และวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้แก่นักเรียนทุกคน เป้าหมายความสำเร็จ ข้อที่ 1 นักเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ผ่านการประเมินคุณธรรม มีสำนึกในความเป็นชาติไทย สามารถปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และวิถีประชาธิปไตย และข้อ 4 โรงเรียนทุกแห่งจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อปลูกฝังคุณธรรม ความสำนึกความเป็นชาติไทย และวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมลดภาวะโลกร้อน โดยมีโรงเรียนผ่านมาตรฐาน และสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับโรงเรียนอื่นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 และได้กำหนดมาตรการ เพื่อความสำเร็จของเป้าหมาย คือ สรรวจสภาพการจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่หลากหลาย โดยเฉพาะการจัดค่ายการแสดง ลูกเสือ ดนตรี กีฬา เพื่อเป็นแนวทางในการปลูกฝังคุณธรรม ความสำนึกในความเป็นชาติไทย วิถีประชาธิปไตย และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งในปีงบประมาณ 2552 ให้ความสำคัญกับการสร้างเสริมจิตสำนึกในความเป็นชาติไทยเป็นพิเศษ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551ก, หน้า 23)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ได้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดลพบุรีเป็นแผนยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545 - 2559) ที่มุ่งพัฒนาสังคมให้เป็นสังคมแห่งความรู้พาไปสู่ระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ให้คนไทยทั้งปวงได้รับโอกาสเท่าเทียมกันที่จะเรียนรู้ฝึกอบรมได้ตลอดชีวิตและมีปัญญาเป็นทุนไว้สร้างงานสร้างรายได้ นำพาประเทศให้รอดพ้นจากวิกฤตเศรษฐกิจและสังคมและสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดลพบุรี (พ.ศ. 2551 - 2554) ที่มุ่งเน้นการพัฒนาด้านเศรษฐกิจเป็นหลักคือการผลิตอาหารปลอดภัยกระจายสินค้าพัฒนาการท่องเที่ยวและให้ความสำคัญด้านสังคมคือมุ่งพัฒนาสังคมให้

เป็นสังคมนำอยู่นอกจากนี้แล้วยังตอบสนองปัญหาและความต้องการของสังคมในด้านคุณภาพ การศึกษาที่ต้องการให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม ประพฤติปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและต้องการให้สถานศึกษามีคุณภาพ และมาตรฐานที่จะสร้างความเชื่อมั่นแก่สังคมชุมชนว่าสามารถพัฒนาบุตรหลานให้มีคุณภาพ เป็นคนดีคนเก่งและมีความสุขมีคุณธรรมจริยธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ อย่างมีความสุขประกอบด้วย 1) สนับสนุนการค้นหาลักษณะอันโดดเด่นของชุมชนการสร้าง กระบวนการเรียนรู้และปลูกฝังความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนโดยอนุรักษ์และฟื้นฟูภูมิปัญญา ท้องถิ่นรวมทั้งส่งเสริมกลไกเชิงสถาบันในชุมชนท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมสร้างความเข้าใจในพหุ วัฒนธรรมสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขมีความมั่นคงทางวัฒนธรรมและดำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ ของชุมชน 2) สนับสนุนให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมคิดและร่วมกำหนดแนวทางการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่นบนหลักการพึ่งพาตนเองที่คำนึงถึงศักยภาพทรัพยากรภูมิปัญญาวิถีชีวิตวัฒนธรรมและ สิ่งแวดล้อมในชุมชนเป็นหลักโดยให้ความสำคัญกับการจัดการการเรียนรู้ในชุมชนการศึกษา ถอดองค์ความรู้ของชุมชนและชุมชนต้นแบบการจัดการตนเองได้ตามบริบทของพื้นที่และการ ถ่ายทอดภูมิปัญญาที่ช่วยพัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพ 3) ส่งเสริมการขยายผลและพัฒนา ศักยภาพของคนสามวัยเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และสร้างความเข้าใจที่จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพ ชีวิตในการอยู่ร่วมกับครอบครัวชุมชนอย่างอบอุ่นและเข้มแข็งควบคู่กับการสร้างเครือข่ายความ ร่วมมือระหว่างชุมชนกับเครือข่ายภาคประชาสังคมและภาคส่วนต่างๆในการพัฒนาระบบเฝ้า ระวังปัญหาทางด้านสังคมและวัฒนธรรมโดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและเยาวชนในชุมชน และจาก แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายของรัฐบาล นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแผนพัฒนาการศึกษาของกลุ่มจังหวัด และแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดลพบุรีสรุปได้ว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลพบุรีจะต้องดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมความสำนึกในความเป็นชาติ ไทยอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยแหล่งเรียนรู้การท่องเที่ยวสิ่งแวดล้อมและมีวิถีชีวิตตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง(แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2556 (สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2, 2557, หน้า 12 , สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลพบุรี เขต 1, 2557, หน้า 16-17)

ผลการประเมินสถานศึกษาพอเพียงประจำปีการศึกษา 2556 พบว่า มีโรงเรียนที่ผ่าน เกณฑ์การประเมิน 13 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนชอย3 สาย 4 ซ้ายโรงเรียนชอย 5 สาย2 ซ้ายโรงเรียนพลร่มอนุสรณ์ มิตรภาพที่ 50 โรงเรียนห้วยบาดาลพิทยาคม โรงเรียนชุมชนวัดคีรี นาครัตนาราม โรงเรียนท่าหลวงวิทยาคม โรงเรียนน้ำสุตวิไลประชาสรรค์ โรงเรียนบ้านโคก แสมสาร โรงเรียนบ้านลำโป่งเพชร โรงเรียนบ้านวังตาอินทร์ โรงเรียนราชประชา-นุเคราะห์ ๓๓ จังหวัดลพบุรี โรงเรียนหนองม่วงวิทยา และโรงเรียนสัตยาไส จากโรงเรียนในจังหวัดลพบุรี จำนวน 336 โรงเรียน นายจารึก ชื่นทันตา(2557) ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านวังเพลิง กล่าวถึง

สภาพและปัญหาการนำนโยบายของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาว่า สภาพการดำเนินการส่วนใหญ่ บุคลากรขาดความรู้ ความสามารถในการนำนโยบายของเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาดำเนินการ เพื่อให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้ร่วมกันวางแผนไว้ ดังนั้นจึงควรมีการพัฒนาบุคลากร ให้ได้รับความรู้เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาการดำเนินงานด้านเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพที่ดีต่อไป นายประชา ป้อมทอง (2557) ผู้อำนวยการโรงเรียนซอย 3 สาย 4 ชำย กล่าวถึงสภาพและปัญหาการนำนโยบายของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาว่า สภาพโดยทั่วไปคือการขาดการสานต่อดำเนินการนำนโยบายของเศรษฐกิจพอเพียงมาดำเนินงานในสถานศึกษา ซึ่งปัญหาเหล่านี้ทำให้ประสิทธิภาพการพัฒนาการนำนโยบายของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาไม่ประสบความสำเร็จ

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการนำนโยบายของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา ตามการรับรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เพื่อนำข้อมูลพื้นฐานให้กับ ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานการนำนโยบายของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรีต่อไป

ความมุ่งหมายในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการนำนโยบายของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา ตามการรับรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบการนำนโยบายของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา ตามการรับรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เมื่อจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและขนาดของสถานศึกษา

ความสำคัญของการวิจัย

1. เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานให้กับ ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานการนำนโยบายของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี
2. เพื่อผู้บริหารการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา ให้สามารถนำนโยบายของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ปีการศึกษา 2557 จำนวน 3,746คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 382 คนและครู จำนวน 3,364 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1, 2557, ย่อหน้า 1) และ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2, 2557, ย่อหน้า 1)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากประชากรมีจำนวนที่แน่นอน (finite population) จึงใช้สูตรยามาเน่ (Yamane, 1967, pp.886-887) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมให้มีความคลาดเคลื่อนได้ 0.05คำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง อ้างถึงใน (สุวริย์ ศิริโกคาภิรมย์, 2553, หน้า445) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน361คนโดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling)แบ่งตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 109 คน และครู 252 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ (independent variables) ได้แก่สถานภาพของผู้ตอบประกอบด้วย

2.1.1 ตำแหน่งหน้าที่

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษา
- 2) ครู

2.1.2 เพศ

- 1) ชาย
- 2) หญิง

2.1.3 อายุ

- 1) น้อยกว่า 30 ปี
- 2) 30-39ปี
- 3) 40-49ปี
- 4) มากกว่า 49 ปีขึ้นไป

2.1.4 วุฒิการศึกษา

- 1) ปริญญาตรี/เทียบเท่า
- 2) สูงกว่าปริญญาตรี

2.1.5 ประสบการณ์การทำงาน

- 1) ต่ำกว่า 10 ปี
- 2) 10 – 20 ปี
- 3) มากกว่า 20 ปีขึ้นไป

2.1.6 ขนาดของสถานศึกษา

- 1) ขนาดเล็ก (นักเรียน 1 - 120 คน)
- 2) ขนาดกลาง (นักเรียน 121 - 300 คน)
- 3) ขนาดใหญ่ (นักเรียน 301 คนขึ้นไป)

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การรับรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการนำนโยบายของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ

2.2.1 ภาระหน้าที่ของสถานศึกษา

2.2.2 การพัฒนากระบวนการเรียนการสอน

2.2.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.2.4 การปรับปรุงสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของสถานศึกษา

2.2.5 การพัฒนาระบบเครือข่ายสถานศึกษาพอเพียง

นิยามศัพท์เฉพาะ

นโยบาย หมายถึงแนวทางหรือกรอบที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้ในการดำเนินงานหรือปฏิบัติให้บรรลุเป้า หมายตามต้องการ

การนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง การนำแนวปฏิบัติขององค์กรที่ได้รับการปรับปรุง พัฒนาแล้ว ไปใช้ในการดำเนินงานให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ

การรับรู้ หมายถึง พฤติกรรมการแปลความหมายของสมองของคนเราที่มีสิ่งเร้ามากระทบจากการสัมผัสของร่างกายซึ่งจะแสดงออกเป็นพฤติกรรมหรือทัศนคติทั้งนี้ต้องอาศัยประสบการณ์เดิมหรือการเรียนรู้หรือความคิดในการตีความนั้นๆ

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง หลักการปฏิบัติและดำรงอยู่ของประชาชนทุกระดับตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ประกอบด้วย ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี อยู่บนพื้นฐานของเงื่อนไขความรู้และคุณธรรม

การนำนโยบายของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา หมายถึง การนำหลักวิธี และกระบวนการในการนำแนวคิดตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ภูมิพลอดุลยเดช เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในสถานศึกษา ประกอบด้วย

1. ภาระหน้าที่ของสถานศึกษา หมายถึง บทบาทความรับผิดชอบของหน่วยงานที่จัดการศึกษา ในการนำหลักวิธี และกระบวนการของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในสถานศึกษา

2. การพัฒนากระบวนการเรียนการสอน หมายถึง การเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นโดย การกำหนดจุดมุ่งหมายและกิจกรรม แหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียน และการวัดประเมินผล ที่มุ่งพัฒนาคนให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง กระบวนการในการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ มีการกำหนดขั้นตอนอย่างเหมาะสมตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ประกอบด้วย ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี อยู่บนพื้นฐานของเงื่อนไข ความรู้และคุณธรรม

4. การปรับปรุงสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของสถานศึกษา หมายถึง การจัดการ อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาที่เน้นความร่มรื่นประโยชน์ใช้สอยเป็นแหล่งเรียนรู้ และอนุรักษ์สืบสานทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมศิลปวัฒนธรรมสถาปัตยกรรมของท้องถิ่น และภูมิปัญญาไทย

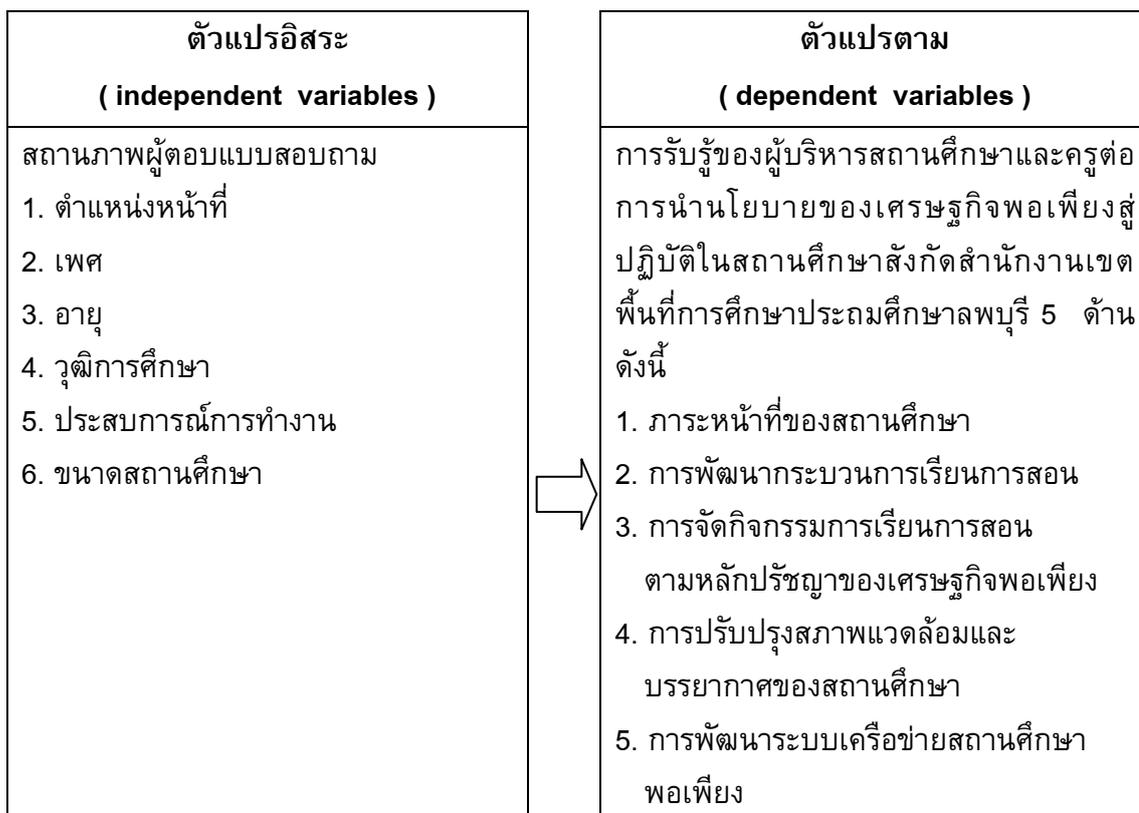
5. การพัฒนาระบบเครือข่ายสถานศึกษาพอเพียง หมายถึง การประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือสร้างเครือข่ายในการพัฒนางานการดำเนินงานด้านสถานศึกษาพอเพียง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล เสนอแนะ และหาแนวทางการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ข้าราชการครูที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการโรงเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี

ครู หมายถึง ข้าราชการครูและบุคลากรที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่สายงานการสอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ปีการศึกษา 2557

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่องการนำนโยบายของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา ตาม การรับรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี โดยได้กำหนดขอบข่ายการนำนโยบายของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 ด้าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554ข, หน้า1) ดังภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

การรับรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เกี่ยวกับการนำนโยบายของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาแตกต่างกันเมื่อจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา